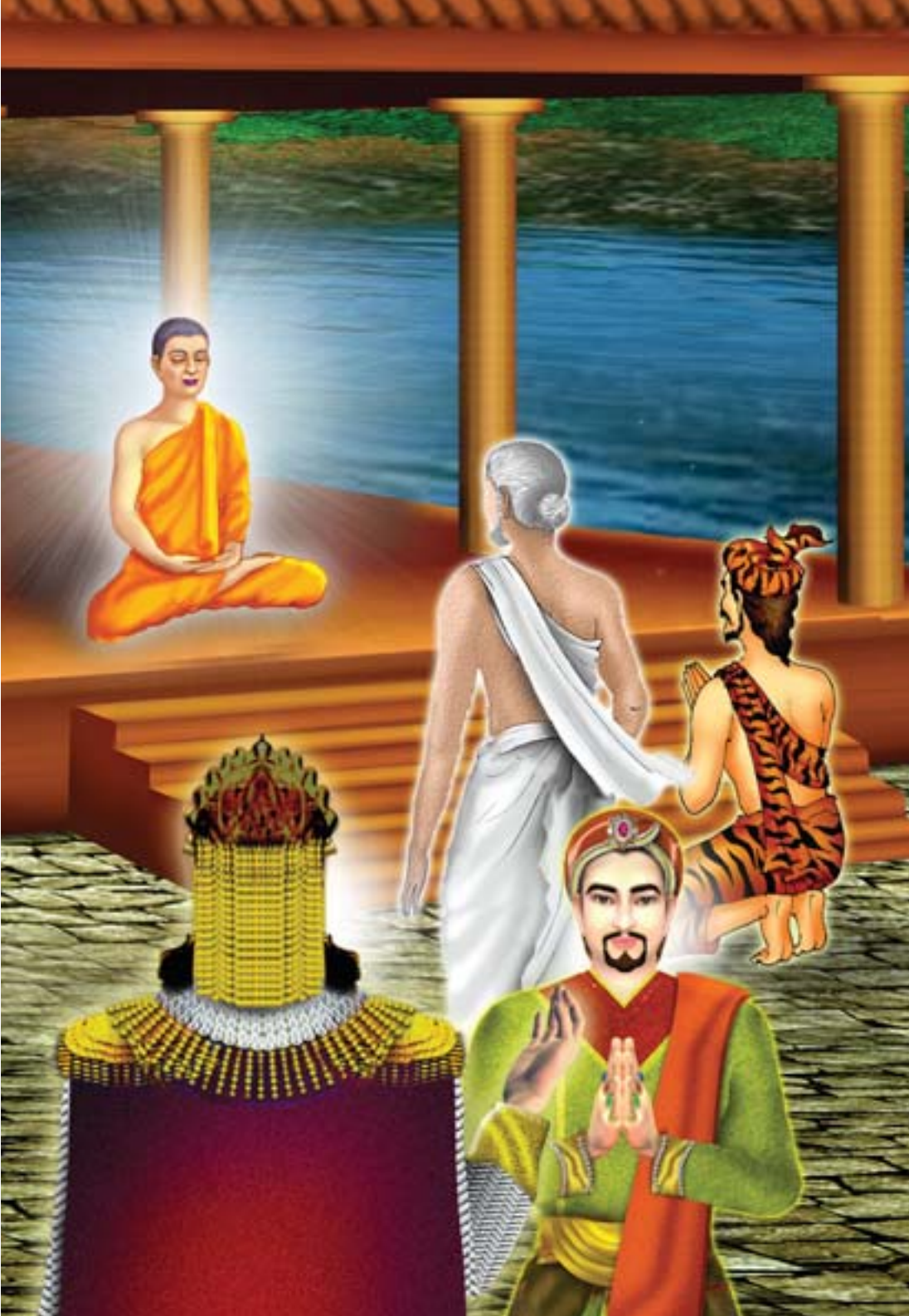

๑๙

เนื้อหาบุญอันเลิศ

ทานอันบุคคลให้แล้วในบุญเขตใด เป็นทานมีผลมาก
บุคคลพึงเลือกให้ทานในบุญเขตนั้น พระสุคตเจ้าทรงสรรเสริญ
การเลือกให้ทานที่บุคคลให้แล้ว ในทักษิณียบุคคลทั้งหลาย
ที่มีอยู่ในโลกคือหมู่สัตว์ที่ยังเป็นอยู่มีผลมาก เหมือนพืชที่
บุคคลหว่านแล้วในนาดี ฉะนั้น

เนื่อนานูญอันเลิศ

๑๗๓

การทำพระนิพพานให้แจ้งนี้ เป็นวัตถุประสงค์หลักที่แท้จริงของมนุษย์ทั้งหลาย ในครั้งที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังเป็นพระบรมโพธิสัตว์อยู่ เมื่อเกิดมาในโลกมนุษย์ ท่านก็ทำแต่ความดีเรื่อยไปจนกระทั่งหมดอายุขัย และตลอดระยะเวลาที่ท่านไม่เคยละเลยต่อการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ทรงทำภาวนาอย่างนี้ทุกภพทุกชาติ จนบารมีของท่านเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ และได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นบรมครูของเรา สอนสัตว์โลกให้เข้าถึงธรรมตามพระองค์ไปนับไม่ถ้วน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท ว่า

“ท่านอันบุคคลให้แล้วในบุญเขตใด เป็นท่านมีผลมาก บุคคลพึงเลือกให้ท่านในบุญเขตนั้น พระสุตเจ้าทรงสรรเสริญการเลือก ให้ท่านที่บุคคลให้แล้ว ในทักษิณบุญบุคคลทั้งหลาย ที่มีอยู่ในโลกคือหมู่สัตว์ที่ยังเป็นอยู่ นี้ มีผลมาก เหมือนพืชที่บุคคลหว่านแล้วในนาดี ฉะนั้น”

*ในสมัยพุทธกาล มีอุบาสกท่านหนึ่งเป็นผู้มีศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนามาก ในแต่ละวัน ท่านจะต้องทำบุญตักบาตรสมาทานศีล ๕ ทำสักการะแด่พระบรมศาสดา และพระภิกษุ-

เนื่อนานูญอันเลิศ

๑๗๔

สงฆ์ไม่เคยขาด วันหนึ่งอุปาสกท่านนี้อุบายทำมหาสักการะแด่พระธรรมรัตนะบ้าง จึงนำของหอมและไทยธรรมจำนวนมากไปวัดพระเชตุวัน พลากรบาทบุลถึงความประสงค์ของตนเอง พระพุทธองค์ตรัสว่า “ถ้าเธอปรารถนาจะทำสักการะแก่พระธรรมรัตนะ ก็จงทำสักการะแก่อานนท์ ผู้เป็นคลังพระธรรมเถิด”

อุปาสกกราบทูลรับด้วยความร่าเริงบันเทิงใจ เข้าไปหาพระอานนท์เถระ นิมนต์ให้ท่านนั่ง และทำการบูชาด้วยของหอม ดอกไม้ ถวายโภชนะมีรสเลิศต่างๆ อีกทั้งได้ถวายผ้าจีวรราคาแพง พระเถระคิดว่า สักการะนี้อุปาสกทำเจาะจงแด่พระธรรมรัตนะ ไม่สมควรแก่เรา สมควรถวายแด่พระสารีบุตรผู้เป็นพระธรรมเสนาบดี จึงถือเครื่องสักการะทั้งหมดและผ้าไปสู่วิหาร ถวายพระสารีบุตร

พระสารีบุตรคิดว่า สักการะนี้เขากระทำแก่พระธรรมรัตนะ ควรแต่พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เป็นเจ้าของแห่งพระธรรมพระองค์เดียวเท่านั้น ท่านจึงถวายแด่พระบรมศาสดา พระภิกษุได้สนทนากันถึงเรื่องอุปาสก ผู้รู้จักถวายไทยธรรมแด่พระพักชโยนบุคคลอันเลิศ พระบรมศาสดาจึงนำอดีตนิทานมาเล่าให้ฟังว่า แม้ในกาลก่อน เมื่อพระพุทธเจ้ายังไม่อุบัติขึ้น ก็ได้เกิดเรื่องเช่นนี้ในทำนองเดียวกัน

เนื่อนานูญอันเลิศ

๑๓๕

เรื่องมีอยู่ว่า ในอดีตกาล พระเจ้าพรหมทัตครองราชสมบัติอยู่ในนครพาราณสี เมื่อพระองค์ตรวจดูจรียาวัตรของพระองค์เอง ไม่เห็นมีใครติเตียนโทษของพระองค์เลย วันหนึ่งพระองค์ทรงดำริว่า จะออกไปฟังข่าวนอกเมือง ดูว่าจะมีใครกล่าวโทษพระองค์บ้างไหม จึงทรงมอบราชสมบัติให้พวกอำมาตย์และปลอมพระองค์เป็นชาวบ้านธรรมดา แลตั้งไปตามชนบทพร้อมด้วยบุโรหิต แต่เนื่องจากพระราชาทรงครองแผ่นดินโดยธรรม จึงไม่ทรงพบผู้ที่กล่าวโทษของพระองค์แม้สักคน มีแต่คนกล่าวชมอย่างเดียว

วันหนึ่ง พระองค์เสด็จไปถึงชายแดน ประทับนั่งที่ศาลาสำหรับคนเดินทางไกล ขณะนั้นกฤณพิคนหนึ่งมีสมบัติอยู่ ๔๐ โกฏิ ได้ไปที่ทำน้ำกับพวกบิรवार เขามองเห็นพระราชามีผิวพรรณละเอียดอ่อน ผ่องใสกว่าคนธรรมดา มีความสุขุม สำรวมกิริยามารยาทน่าเลื่อมใส จึงเข้าไปหาแล้วสนทนาปราศรัยด้วยน้ำใจไมตรี เมื่อรู้ว่าเป็นพระราชา จึงกลับบ้านไปจัดแจงโภชนะมีรสเลิศ เพื่อจะนำมาถวายพระราชา

ขณะนั้นเอง ดาบสซึ่งอยู่ในหิมวันตประเทศได้อภิญญา ๕ เข้ามาพักที่ศาลาหลังนั้นเหมือนกัน พระปัจเจกพุทธเจ้าก็เสด็จมาทางอากาศ นั่งที่ศาลานั้นอีกองค์หนึ่ง กฤณพิคนถวายน้ำชำระ

เนื่อ นานู ญอัน เลิศ

๑๗๖

พระหัตถ์แต่พระราชฯ และน้อมนำอาหารรสเลิศเข้าไปถวาย
พระราชฯทรงรับอาหารนั้นแล้ว แทนที่จะเสวยเอง พระองค์
กลับพระราชทานแก่บุโรหิต พราหมณ์บุโรหิตได้ถวายแด่พระ-
ดาบสอีกทอดหนึ่ง ฝ่ายพระดาบสได้ถวายแด่พระปัจเจกพุทธเจ้า

กุฎุมพีเห็นภัตตาหารของตนถูกส่งต่อกันไปเป็นทอดๆ
เช่นนี้ เกิดความสงสัยขึ้นมาในใจ จึงเข้าไปทูลถามพระราชฯว่า
“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์เห็นพระองค์ผู้ทรงเป็น
สุขุมลชาติเคยประทับในพระตำหนักอันประเสริฐ ทรงบรรทม
เหนือพระยี่ภู่อันใหญ่โตเสด็จจากพระราชวังมาต่างถิ่นที่ปราศจาก
ความเจริญ จึงได้ทูลถวายข้าวสุกอย่างดีมีกับเลิศรสเช่นนี้
พระองค์รับภัตตาหารนั้นแล้วไม่เสวยเอง แต่พระราชทานแก่
พราหมณ์ผู้เป็นบุโรหิตทำไม พระเจ้าข้า”

พระราชฯตรัสตอบว่า “พราหมณ์เป็นอาจารย์ของฉันท
เป็นผู้คอยตักเตือนฉันทอยู่เป็นประจำ ฉันทจึงควรให้โภชนะแก่
อาจารย์” กุฎุมพีได้ถามพราหมณ์บุโรหิตว่า “พระราชฯทรง
พระราชทานอาหารรสเลิศอย่างนี้ ทำไมท่านนำไปถวายดาบส”
บุโรหิตตอบว่า “ข้าพเจ้ายังกำหนดอยู่ ยังเป็นผู้ครองเรือน ต้อง
เลี้ยงบุตรและภรรยา ข้าพเจ้าควรถวายโภชนะแด่ดาบส
ผู้เรืองตบะเป็นวุฒิบุคคล อบรมตนดีแล้ว”

เนื่อนานูญอันเลิศ

๑๗๓

กุฎุมพิตามท่านฤาษีว่า “บัดนี้ข้าพเจ้าขอถามท่านฤาษี ผู้ชูปผอม สะพรั่งไปด้วยเส้นเอ็น ท่านอยู่ในป่าผู้เดียวไม่ห่วงใยชีวิต ฤิษุที่ท่านถวายเป็นโภชนะนั้นดีกว่ำท่านอย่างไร ทำไมถึงไม่ฉันท ภัตตอาหารนี้เสียเองเล่า” พระดาบสตอบว่า “อาตมภาพยังขุด เผือกขุดมันมาบริโภค ความยึดถือของอาตมามีอยู่ เมื่อ อาตมายังหุงต้ม ก็ควรถวายเป็นโภชนะแต่ท่านผู้ไม่หุงต้ม ยังมีกังวล อาตมาก็ควรถวายเป็นโภชนะแต่ผู้ไม่มีความกังวลใจ อีกทั้งยังมิ ความถือมั่น ก็ควรถวายเป็นโภชนะแต่ท่านผู้ไม่มีความถือมั่นแล้ว”

กุฎุมพิตามพระปัจเจกพุทธเจ้าต่อไปว่า “กระผมขอถาม ท่านฤิษุผู้มีสำรวมดีแล้วในศีล พระดาบสถวายเป็นภัตตอาหารอัน เลิศแต่ท่าน ท่านรับภัตตอาหารนั้นแล้วนั่งนิ่ง ฉันทอยู่องค์เดียวไม่ เชื่อเชิญใครๆ เลย ผมขอนมัสการเรียนถามพระคุณเจ้า อะไร เป็นธรรมอันประเสริฐในตัวท่าน” พระปัจเจกพุทธเจ้าตอบว่า “ดาบสรู้ว่า เราไม่มีความกังวล เป็นผู้ห่างไกลจากบาปทั้งหลาย จึงถวายเป็นภัตตอาหารที่มีรสเลิศนี้แก่เรา บุคคลเหล่านี้ยังมีความ ห่วงใย ยังมีความยึดถือ จึงให้ท่านแก่เราผู้ไม่มีความยึดถือใน สังขารทั้งปวง”

กุฎุมพิตฟังคำของท่านแล้วรู้สึกดีใจเป็นอย่างยิ่ง อุทานว่า “วันนี้พระราชผู้ประเสริฐเสด็จมา ณ ที่นี้ เพื่อประโยชน์แก่

เนื่อนานบุญอันเลิศ

๑๗๘

ข้าพระพุทธเจ้าหนอ ข้าพระพุทธเจ้าเพิ่งรู้ตัววันนี้เองว่า ทานที่
ให้ในท่านผู้ใดจักมีผลมาก” ด้วยอานิสงส์การทำทานในครั้งนั้น
ทำให้กุฎุมพีเสวยทิพยสมบัติในสุคติโลกสวรรค์ บันเทิงในบุญ
ตลอดเวลา ไม่เคยตกไปในอบายภูมิ ครั้นมาในชาตินี้จึงได้เป็น
อุบาสกผู้เลื่อมใสในพระรัตนตรัย

การถวายทานถูกชักชวนบุคคลเป็นมหาบุคคลที่ยิ่งใหญ่
บุญที่เกิดขึ้นจะปรับปรุงกาย วาจา ใจของเราให้มีความบริสุทธิ์
ผ่องใส อันจะเป็นต้นเหตุแห่งความสุขที่แท้จริง คือการเข้าถึง
พระธรรมกายภายใน ความสำเร็จทุกระดับ ตั้งแต่ความสำเร็จ
ในเรื่องการทำมาหากิน ธุรกิจการงาน การศึกษาเล่าเรียน
จนกระทั่งเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยสมบัติทั้ง ๓ ประการ คือมนุษย์สมบัติ
สวรรค์สมบัติ นิพพานสมบัติ ล้วนอาศัยการทำบุญถูกเนื่อนา-
บุญนี้แหละ

เหมือนดังที่พระพุทธองค์ตรัสกับอังกูรเทพบุตรว่า ทาน
อันบุคคลให้แล้วในบุญเขตใด เป็นทานมีผลมาก บุคคลพึงเลือก
ให้ทานในบุญเขตนั้น พระสุคตเจ้าทรงสรรเสริญการเลือกให้
ทานที่บุคคลให้แล้วในทักษิณียบุคคลทั้งหลายที่มีอยู่ในโลก
มีผลมาก เหมือนพืชที่บุคคลหว่านแล้วในนาดี

